

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Мария Енчева Мутафова, преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, Философски факултет, Катедра Психология

За дисертационен труд на тема: “Стимулиране на когнитивно-поведенческа промяна при 6-7 годишни деца с трудности в приобщаването към училищна среда“ на Мариана Борисова Бачева, докторант от редовна форма на обучение към катедра „Психология“ на Философски факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград.

Представена е дисертация, актуална и ценна за практиката. Въпреки разнообразието на изследователски дизайни в психологичната практика, стимулирането на когнитивно-поведенческа промяна при 6-7 годишни деца с трудности в приобщаването към училищна среда е ресурс за съвременни психологични изследвания.

Дисертационният труд е представен във внушителния обем от 172 стандартни страници. В структурата му са включени увод, три глави, обобщение на резултатите, изводи, заключение, приноси, литературни източници и приложения. Библиографията съдържа 278 източника на кирилица и 58 източника на латиница от видни автори.

В първа глава: „Теоретична част“, докторантката Мариана Бачева е представила в различни параграфи теоретични постановки по темата на дисертацията, като съдържанието и е:

1.1. Теоретична постановка на проблема за адаптацията и дезадаптацията на децата с когнитивни и поведенчески трудности в начална училищна възраст към училище.

1.1.1. Особености на адаптацията при постъпване на децата в училище.

1.1.2. Дефиниране на специфичните затруднения във функционирането.

1.2. Психологични теории и подходи при изучаване на детското развитие.

1.2.1. Психологични аспекти на началната училищна възраст според психодинамичните теории.

1.2.2. Теория на Жан Пиаже за когнитивното развитие на детето в начална училищна възраст.

1.2.3. Психологични аспекти на началната училищна възраст според когнитивната теория за нравственото развитие на Л.Колбърг.

1.2.4. Начална училищна възраст според когнитивно –бихевиористичната теория.

1.3. Системния подход при разглеждане на психичното и социално функциониране в детското развитие.

1.3.1. Когнитивно функциониране. Психологични особености на децата със затруднения в когнитивната сфера.

1.3.2. Поведенческо функциониране. Психологични особености на децата със затруднения в поведенческата сфера.

1.3.3. Социално функциониране. Фактори, влияещи върху социалното развитие на детето. Психологични особености на децата със затруднения в социалната сфера.Форми и методи за повишаване на когнитивното и поведенческо функциониране.

1.3.4. Емоционално-афективно функциониране. Психологични особености на децата със затруднения в емоционалната и афективна сфера.

1.3.5. Влияние на факторът училищна среда върху развитието на личността на детето в първи клас. Динамика на взаимоотношенията в класната стая

1.3. Теоретични основи на психологичната помощ при адаптацията на децата със затруднения в училищна среда . Идеи и методи на психолого-педагогическото съпътстване.

Втора глава: „Концептуален модел и емпиричен дизайн на изследването“, съдържа:

2.1. Цел на изследването.

2.2. Предмет на изследването

2.3. Обект на изследването.

2.4. Задачи на изследването

2.5. Хипотези на изследването

2.6. Психологични методи, използвани в изследването

2.7. Психологичен експеримент. Дизайн и етапи на протичане

2.7.1. Постановка на първия етап на експеримента

2.7.1.1. Организационен (подготвителен) подетап

2.7.1.2. Диагностичен подетап

2.7.2. Постановка на формирация етап на експеримента

2.7.3. Трети заключителен етап на експеримента

2.8. Статистически методи за обработка и представяне на получените резултати

Трета глава: „Анализ на резултатите от експерименталното изследване“, съдържа:

3.1. Анализ на резултатите от рандомизацията на децата от експерименталната и контролната група на констатиращ етап от експеримента

3.2. Анализ на резултатите по показател когнитивно развитие от „Тест за изследване на когнитивни процеси и операции“

3.2.1. Резултати за установяване на различия по показател ниво на развитие на когнитивните процеси и операции от „Тест за изследване на когнитивни процеси и операции“ по отношение на изследваните лица от експерименталната група на констатиращо и заключително ниво.

3.2.2. Резултати за установяване на различия по показател ниво на развитие на когнитивните процеси и операции от „Тест за изследване на когнитивни процеси и операции“ по отношение на децата от контролната група на констатиращо и заключително ниво

3.3. Анализ на резултатите по поведенческия показател от „Тест за силни страни и трудности на Гудман“.

3.3.1. Резултати за установяване на различия по показател поведение от „Тест за силни страни и трудности на Гудман” на децата от експерименталната група на констатиращо и заключително ниво.

3.3.2. Резултати за установяване на различия по показател поведение от „Тест за силни страни и трудности на Гудман” на децата от контролната група на констатиращ и заключителен етап.

3.4. Анализ на резултатите по поведенческия показател самооценка от „Тест за изследване на самооценката по Дембо-Рубинщайн”

3.4.1. Резултати за установяване на различия по показател самооценка от „Тест за изследване на самооценката” по Дембо-Рубинщайн на децата от експерименталната група на констатиращо и заключително ниво.

3.4.2. Резултати за установяване на различия по показател самооценка от „Тест за изследване на самооценката” по Дембо-Рубинщайн на децата от контролната група на констатиращо и заключително ниво.

3.5. Анализ на резултатите по поведенчески показател тревожност от „Тест за изследване на тревожността”.

3.5.1. Резултати за установяване на различия по показател тревожност от „Тест за тревожност” на децата от експерименталната група на констатиращо и заключително ниво.

3.5.2. Резултати за установяване на различия по показател тревожност от „Тест за тревожност” на децата от контролната група на констатиращо и заключително ниво.

3.5.3. Резултати за установяване на различия по показател училищна тревожност от „Тест за училищна тревожност” на децата от експерименталната група и контролната група на заключително ниво.

3.6. Анализ на резултатите по показател емпатия от „Тест за изследване на емпатията при деца в начална училищна възраст”.

3.6.1. Резултати за установяване на различия по показател емпатия от „Тест за изследване на емпатията при деца в начална училищна възраст” на децата от експерименталната група на констатиращо и заключително ниво.

3.6.2. Резултати за установяване на различия по показател емпатия от „Тест за изследване на емпатията при деца в начална училищна възраст” на децата от контролната група на констатиращо и заключително ниво.

3.7. Анализ на резултатите по показател социометричен статус от „Социометрия”.

3.7.1. Резултати за установяване на различия по показател социометричен статус от „Социометрия” на децата от експерименталната група на констатиращо и заключително ниво.

3.7.2. Резултати за установяване на различия по показател социометричен статус от „Социометрия” на децата от контролната група на констатиращо и заключително ниво.

3.8. Анализ на резултатите по показател ниво на адаптация от „Анкета за диагностика на адаптацията”.

3.8.1. Резултати за установяване на различия по показател ниво на адаптация от „Анкета за диагностика на адаптацията” на децата от експерименталната група на констатиращо и заключително ниво.

3.8.2. Резултати за установяване на различия по показател ниво на адаптация от „Анкета за диагностика на адаптацията” на децата от контролната група на констатиращо и заключително ниво.

Обособени са: обобщение на резултатите; изводи; заключение; приноси; литературни източници и приложения.

Текстът на дисертацията е онагледен с 4 фигури, 15 графики и 25 таблици.

Дисертационният труд съдържа теоретични постановки и данни от психологични изследвания на видни автори.

Практически обосновано и компетентно докторантката Мариана Бачева използва подходящ методически инструментариум. Получените резултати, обработени с програма SPSS са коментирани коректно и ценни за практиката.

Създадена е оригинална научно-изследователска концепция, която е реализирана на високо научно равнище. Дисертационният труд е задълбочен и съдържателен, отразен е в необходимия брой научни публикации и отговаря на всички изисквания за подобен научен труд.

Авторефератът на дисертационния труд отразява съдържанието му.

С оглед на безспорните достойнства на дисертационния труд, в заключение, предлагам на уважаемото Научно Жури, да се присъди на докторанта от редовна форма на обучение Мариана Борисова Бачева, научно-образователната степен „Доктор“ по област от висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2. Психология..

15.08.2015 г.

Подпис:.....

(Доц. д-р Мария Мутафова)